

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૭૨૧/૨૦૧૩

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૩૧૫૭/૧૯૯૬

વિથ

સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૮૯/૨૦૧૩

ઈન

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૨૧/૨૦૧૩

વિથ

સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૯૦/૨૦૧૩

ઈન

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૨૧/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાઈ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલારીયા

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના અહેવાલલેખકોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?

૨ રિપોર્ટરોને સંદર્ભિત કરવું કે નહીં ?

૩ શું લોર્ડશીપ્સ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?

જ શું આ કેસમાં ભારતના સંવિધાન, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન અંગે અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?

૫ શું તેને દીવાની ન્યાયમૂર્તિને પરિપત્રિત કરવાનું છે ?

=====

અમદાવાદ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષક સંઘ દ્વારા તેના....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારી અને ર....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી કે.બી. પુજારા, અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે વકીલ

શ્રી એ.ડી. ઓઝા, સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ – ૨ માટે વકીલ

શ્રી હર્ષીલ શુક્લા, સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ માટે એ.જી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાય

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલારિયા

તારીખ : ૧૬ /૦૭/૨૦૧૪

ચુકાદો અનામત

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલારિયા)

૧. લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળની વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન ક્રમાંક ૩૧૫૭ ઓફ ૧૯૯૬ માં વિદ્વાન એકલ ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા તા. ૨૫.૭.૨૦૧૨ના રોજ આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને આદેશ સામે નિર્દેશિત છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન એકલ ન્યાયમૂર્તિે અત્રેના અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ અરજી નામંજૂર કરી હતી.

૨. સંક્ષેપમાં કેસના હકીકતો એવી છે કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૮.૪.૧૯૯૬ના રોજ કરવામાં આવેલા વિવાદિત આદેશ

પહેલાં, સંબંધિત શિક્ષકોને દર મહિને ગૃહભાડું ભથ્થું (“એચ.આર.એ.” સંક્ષેપમાં) અને સમાયોજક સ્થાનિક ભથ્થું (“સી.એલ.એ.” સંક્ષેપમાં) ના લાભો મળતા હતા. અપીલકર્તાનો કેસ એવો છે કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૮.૪.૧૯૯૬ના રોજ કરવામાં આવેલા વિવાદિત આદેશના બળે, શિક્ષકોને ચૂકવવામાં આવતા એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ.ના લાભોની વસૂલાત તા. ૧.૧.૧૯૮૬થી અમલમાં મૂકવામાં આવી છે અને જે પ્રાથમિક શિક્ષકોનું અવસાન થયું છે/જેઓ અતિનિવૃત્ત થયા છે/જેઓએ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ લીધી છે, તેઓની પેન્શનમાંથી ઉક્ત રકમ વસૂલ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે અને વધુમાં દસ્કોઈના તમામ પ્રાથમિક શિક્ષકોને એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ.ની ચુકવણી બંધ કરવાનો પણ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. સામાવાળા ક્રમાંક ૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ પ્રાથમિક શિક્ષકોને મંજૂર કરાયેલા ઊંચા પગારધોરણના લાભોની બાકી રકમ, જે હજી સુધી અચૂકવેલ છે અને જે પી.આર.સી.ના અંતિમીકરણ સુધી ચૂકવવાની નથી, તેની ચુકવણી પણ અટકાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તેનાથી વ્યથિત થઈ, અપીલકર્તા – મૂળ અરજદારે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન ક્રમાંક ૩૧૫૭ સન ૧૯૯૬ દાખલ કરી હતી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયમૂર્તિે તા. ૨૫.૭.૨૦૧૨ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા રિટ અરજિ નામંજૂર કરી હતી, જે હાલની અપીલમાં વિવાદિત છે.

૩. અપીલકર્તા – રિટ અરજીમાં મૂળ અરજદારની મુખ્ય ફરિયાદ એવી હતી કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી રીતે એવો આદેશ કર્યો હતો, જેના દ્વારા અપીલકર્તાના સભ્યોને ચૂકવવામાં આવેલા એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ.ના લાભો બંધ કરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો અને પરિણામે વસૂલાત અમલમાં મૂકવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો તથા પ્રાથમિક શિક્ષકોને મંજૂર કરાયેલ ઊંચા વેતનઘોરણના લાભોની બાકી રકમ, જે હજી સુધી ચૂકવવામાં આવી નથી, તે પી.આર.સી.ના અંતિમીકરણ સુધી ચૂકવવી નહીં એવી દિશા આપવામાં આવી હતી.

૨. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.બી. પુજારા, સામાવાળા નં.૧ અને ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.ડી. ઓઝા તથા સામાવાળા નં.૩ તરફથી વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી હર્ષીલ શુક્લાને સાંભળ્યા

૩. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્યાવંત વકીલ શ્રી કે.બી. પુજારાએ જોરશોરથી દલીલ કરી છે કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨ દ્વારા કરાયેલ કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર અને મનમાની છે, જેના પરિણામે અપીલકર્તાના સભ્યોને અપાયેલ એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ.ના લાભોથી તેઓ વંચિત થાય છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે તા. ૮.૪.૧૯૯૬ના વિવાદિત આદેશના અનુસંધાને કરવામાં આવેલી વસૂલાતની અનુગામી કાર્યવાહી પણ પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ છે, કારણ કે વિવાદિત આદેશ પસાર કરતા પહેલાં અપીલકર્તાના સભ્યોને સાંભળવાની તક

આપવામાં આવી નહોતી. તેમણે રજૂ કર્યું કે અપીલકર્તાના સભ્યો શહેરી શહેરની નગરપાલિકા હદની સીમાથી ૮ કિ.મી.ના પરિધિની અંદરના અવર્ગીકૃત ગામોમાં ફરજ બજાવે છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે તા. ૨૨.૧૦.૧૯૭૫, ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ અને ૧.૯.૧૯૭૮ના સરકારી ઠરાવોમાં સમાયેલ સરકારની નીતિ અનુસાર, જે સરકારી કર્મચારીઓનું ફરજનું સ્થળ વર્ગીકૃત શહેરની નજીક હોય અને જેઓને આવશ્યકતાવશ શહેરની અંદર નિવાસ કરવો પડે, તેમને તે શહેરમાં સ્વીકાર્ય હોય તેવું એચ.આર.એ. મંજૂર કરી શકાય, શરતે કે ફરજના સ્થળ અને વર્ગીકૃત શહેરોની નગરપાલિકા હદના પરિધિ વચ્ચેનું અંતર ૮ કિ.મી.થી વધુ ન હોવું જોઈએ, અને કારણ કે અપીલકર્તાના સભ્યો ઉપરોક્ત તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવમાં નિર્દિષ્ટ શરતોનું પાલન કરતા હતા, તેથી તેમને સક્ષમ સત્તાવાળાની મંજૂરી પ્રાપ્ત થયા બાદ એચ.આર.એ. ચૂકવવામાં આવતું હતું.

૩.૧ શ્રી.પુજારાએ વધુમાં રજૂઆત કરી કે ૧૯૯૦-૧૯૯૧ના સમયગાળા દરમિયાન સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા હિસાબ તપાસ દરમિયાન વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને તે અનુસાર સામાવાળા ક્રમાંક ૨ એ તારીખ ૮.૪.૧૯૯૬નો વિવાદિત આદેશ પસાર કર્યો હતો. તેમની રજૂઆત મુજબ, જ્યારે અપીલકર્તાના સભ્યો શહેરી શહેરની નગરપાલિકાની સીમાથી ૮ કિ.મી.ની પરિધિની અંદર કાર્યરત હતા અને તેઓ તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારના ઠરાવમાં નિર્ધારિત આવશ્યક શરતોનું પાલન કરતા હતા, ત્યારે વિદ્વાન એકલ ન્યાયમૂર્તિએ તે બાબતનો વિચાર કરવો જોઈએ હતો. અંતમાં, શ્રી.પુજારાએ

રજૂઆત કરી કે તારીખ ૮.૪.૧૯૯૬નો વિવાદિત આદેશ તેમજ ૧૯૯૬ની સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલેકેશન ક્રમાંક ૩૧૫૭માં તારીખ ૨૫.૭.૨૦૧૨નો પસાર કરાયેલ ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવામાં આવવા જરૂરી છે.

૪. બીજી તરફ, સામાવાળા ક્રમાંક ૧ અને ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.ડી. ઓઝા તથા સામાવાળા ક્રમાંક ૩ તરફથી વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી હર્ષીલ શુક્લાએ દલીલ કરી છે કે સંબંધિત સત્તાધિકારીએ ઓડિટ સમયે ઉઠાવેલા ઓડિટ આક્ષેપને ધ્યાનમાં લેતાં, પડકારેલ આદેશો સંપૂર્ણપણે કાયદેસર અને યોગ્ય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈ વ્યક્તિગત સભ્યને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. પ્રાપ્ત કરવાનો હક તેના વ્યક્તિગત કેસ પર આધારિત છે અને સંબંધિત સક્ષમ સત્તાધિકારીને એ બાબતે સંતોષ પામવો જરૂરી છે કે તે શહેરમાં રહે છે; તેમજ અનિવાર્ય પરિસ્થિતિઓ હેઠળ, અપીલકર્તાના વ્યક્તિગત સભ્યે તે અંગેનું પ્રમાણપત્ર મેળવવાનું રહે છે, અને કોઈ ભ્રમવશ ઉપરોક્ત લાભો મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે શહેરની નગરપાલિકાની હદથી ૮ કિ.મી.ની પરિધિની અંદર નિવાસ કરતા કર્મચારીઓ એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. માટે હકદાર છે અને તેથી સામાવાળા ક્રમાંક ૨ દ્વારા વસૂલાત કરવા કરાયેલ પ્રયાસ ન્યાયસંગત અને યોગ્ય છે, જેમાં આ અદાલત દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂરિયાત ઉભી થતી નથી.

૬. અપીલકર્તા તરફથી શીખેલા વકીલ શ્રી કે.બી. પુજારા, સામાવાળા ક્રમાંક ૧ અને ૨ તરફથી શીખેલા વકીલ શ્રી એ.ડી. ઓઝા તથા સામાવાળા ક્રમાંક ૩ તરફથી શીખેલા એ.જી.પી. શ્રી હર્ષીલ શુક્લા ને, નોંધ પર ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજોના પ્રકાશમાં સાંભળ્યા બાદ, વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે તે એ છે કે, શું અપીલકર્તા-મૂળ અરજદારના સભ્યો એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.નો લાભ મેળવવા હકદાર છે કે નહીં, જો સંબંધિત કર્મચારીનું ફરજ બજાવવાનું સ્થળ પાત્ર નગરપાલિકા વિસ્તારની સીમા બહાર ૮ કિ.મી.ની અંદરના બિંદુએ આવેલું હોય, પરંતુ આવશ્યકતાવશ તેઓ આવા નગરની સીમાઓની અંદર નિવાસ કરતા હોય?

૭. આ તબક્કે, એ ઉદ્દેશ કરવો યોગ્ય રહેશે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયમૂર્તિએ, બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા બાદ, નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો છે.

૧૧. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં લેતાં, આ અદાલતનું એવું મત છે કે પડકારાયેલ આદેશમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈપણ હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂરિયાત ઊભી થતી નથી અને અરજી નામંજૂર થવા પાત્ર છે. તેમ છતાં, નોંધવાનું જરૂરી છે કે અનુગામી રીતે જો અરજદાર એ દર્શાવવાની સ્થિતિમાં હોય કે અરજદાર સંસ્થાના સભ્યો કોઈપણ શાસકીય ઠરાવ મુજબ હકદાર છે, તો તેમને તે મુજબ ચુકવણી કરવામાં આવશે. તદનુસાર અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૭.૧ ઉપરોક્ત આદેશનું માત્ર અવલોકન કરતાં જ સ્પષ્ટ થાય છે કે એક તરફ માનનીય એકલ ન્યાયમૂર્તિે રિટ અરજી ફગાવી દીધી છે અને બીજી તરફ માનનીય એકલ ન્યાયમૂર્તિે અરજદારને એ રાહત પણ વિસ્તારી છે કે તેઓ

સરકારના કોઈપણ ઠરાવો મુજબ હકદાર છે કે નહીં તે અંગે પોતાનો મામલો સાબિત કરે અને તે મુજબ તેમને ચૂકવણી કરવામાં આવે.

૮. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા અમારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલ ઉપરોક્ત પરસ્પર વિરોધી દલીલોના પ્રકાશમાં, અમે એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભો મંજૂર કરવા માટે સરકાર દ્વારા સમયાંતરે જારી કરવામાં આવેલા વિવિધ શાસકીય ઠરાવોનું સૂક્ષ્મ રીતે પરિશીલન કર્યું છે. એ બાબતે પણ કોઈ વિવાદ નથી કે સમયાંતરે જારી થયેલા ઉપરોક્ત શાસકીય ઠરાવોનું ધ્યાનમાં રાખીને, એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના આવા લાભો સંબંધિત કર્મચારીઓને વિસ્તૃત કરવામાં આવ્યા છે.

૯. એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. સંબંધે ચુકવણી બંધ કરવાની બાબતનો પ્રશ્ન સ્થાનિક ઓડિટ ભંડોળ કચેરી દ્વારા વર્ષ ૧૯૯૦-૧૯૯૧ માટે ઉઠાવવામાં આવેલ ઓડિટ વાંધાને કારણે ઊભો થયો છે, જેમાં નોંધાયું છે કે કેટલાક કર્મચારીઓના કેસમાં એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ની ચુકવણી કરતાં સમયે ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ સરકારના ઠરાવ ક્રમાંક પી.જે.એસ./૩૪૭૫/૪૧/એમ, તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ માં કરાયેલ શરતના પ્રકાશમાં યોગ્ય ચકાસણી કર્યા વિના ચુકવણી કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે. ઉક્ત ઓડિટ વાંધામાં નોંધાયું છે કે તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ ના સરકારના ઠરાવનું સંપૂર્ણ પાલન કરવા માટે, સક્ષમ સત્તાધિકારીને દરેક

વ્યક્તિગત કેસમાં આવી હકીકતની યોગ્યતા અંગે ચકાસણી કરવા માટે નીચે મુજબની કાર્યવાહી કરવી આવશ્યક છે, (૧) કર્મચારી મ્યુનિસિપલ હદથી ૮ કિ.મી.ના વ્યાસની અંદર રહે છે કે નહીં અને તે અંગે પ્રમાણપત્ર મેળવવાની પ્રથા ચાલુ રાખવી, (૨) જો સંબંધિત કર્મચારીને પોતાની ફરજના સ્થળે રહેણાંકની સુવિધા ઉપલબ્ધ ન હોવાને કારણે મ્યુનિસિપલ હદથી ૮ કિ.મી.ના વ્યાસની અંદર રહેવું આવશ્યક બનતું હોય, તો તેની ચકાસણી માટે નીચેના દસ્તાવેજો કચેરીમાં રાખવા આવશ્યક છે; (એ) ફરજના સ્થળની નજીક રહેણાંક ઉપલબ્ધ નથી તેવું દર્શાવતું પ્રમાણપત્ર; (બી) કર્મચારી મ્યુનિસિપલ હદમાં રહે છે કે નહીં તેની ચકાસણી માટે રેશન કાર્ડ, મ્યુનિસિપલ કરની પાવતી અને વીજળીનું બિલ મેળવવું; (સી) સંબંધિત કર્મચારીને મ્યુનિસિપલ હદમાંથી ફરજના સ્થળ સુધી આવન-જાવન કરવા માટે સક્ષમ સત્તાધિકારીએ મંજૂરી આપેલી હોવી જોઈએ.

૧૦. એવું જણાય છે કે ઉપરોક્ત ઓડિટ અહેવાલના સંક્ષેપની પ્રાપ્તિ થતાં, ઉપર જણાવ્યા મુજબ સામાવાળા નં.૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ તા. ૮.૪.૧૯૯૬નો આદેશ કર્યો હતો.

૧૧. સુનાવણી દરમિયાન, અમે એ પણ નોંધ્યું છે કે સંકલનના પાનાં ૧૯ પરની અનુસૂચિમાં આપેલ ચાદીમાં લગભગ ૮૪ ગામો અમદાવાદ શહેરના નગર સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં આવતાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે, જ્યારે એ જ હેતુ માટે જિલ્લા પંચાયત કચેરીએ તેના તા. ૮.૧.૧૯૮૭ના આદેશ દ્વારા

પ્રમાણિત કર્યું છે કે જરૂર ગામો અમદાવાદ શહેરના નગર સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં આવે છે. પરિસ્થિતિના આ દૃષ્ટિકોણથી, સક્ષમ સત્તાધિકારીનું કર્તવ્ય હતું કે ઉપરોક્ત તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના શાસકીય ઠરાવમાં નિર્ધારિત મુજબ અમદાવાદ શહેરના નગર સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં ચોક્કસ કેટલાં ગામો આવે છે તેની ચકાસણી કરે. તેથી, અમારી દૃષ્ટિએ, અમદાવાદ શહેરના નગર સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં કયા ગામો આવે છે તે નિશ્ચિત કરવા તેમજ સંબંધિત કર્મચારીઓના દાવા અને હક્કપાત્રતા અંગે તે અનુસાર નિર્ણય કરવા માટે ઉપરોક્ત કાર્યવાહી સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા તાત્કાલિક હાથ ધરવાની આવશ્યકતા છે.

૧૨. ચોક્કસપણે કહીએ તો, ઓડિટ અહેવાલના સારાંશ તેમજ સામાવાળા ક્રમાંક ૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ તા. ૮.૪.૧૯૮૬ના રોજ પસાર કરેલા આદેશના અમારી સાવચેત વાંચન પરથી સ્પષ્ટપણે પ્રગટ થાય છે કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨એ તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ અને ૧૨.૪.૧૯૮૫ના સરકાર ઠરાવના પાલન અંગે નોંધ કરી છે કે, ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ, સંબંધિત કર્મચારી દ્વારા એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. માટે કરાયેલા દાવા અને હકદારી અંગેની કવાયત સક્ષમ સત્તાધિકારીએ હાથ ધરવાની આવશ્યકતા છે. વધુમાં, તે પણ સ્પષ્ટપણે પ્રગટ થાય છે કે ચુકવણી કરતી વખતે સંબંધિત કર્મચારીનો દાવો તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકાર ઠરાવ હેઠળ નિર્ધારિત માપદંડોમાં આવે છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવાની ફરજ સક્ષમ સત્તાધિકારી પર નિર્વહિત થાય છે.

૧૩. નિશ્ચિતરૂપે, અમારા વિચારપૂર્વકના મત મુજબ, ઉપરોક્ત ઓડિટ અહેવાલનો સારાંશ તેમજ સામાવાળા ક્રમાંક ૨ દ્વારા તા. ૨.૫.૧૯૯૧ ના રોજ પસાર કરાયેલ આદેશ, તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવના પુનરોચ્ચારના સ્વરૂપનો છે. ઉક્ત ઠરાવમાં, ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગે, જે કર્મચારીઓ ઉક્ત સરકારી ઠરાવ હેઠળ હકદાર છે તેમને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ની ચુકવણી કરવા માટે વિગતવાર જોગવાઈ કરી છે અને આવી ચુકવણી કરતી વખતે, ચોક્કસ ચકાસણી અને પ્રમાણન પણ કરવાનું નિર્દેશિત કરવામાં આવ્યું છે. બાબતને આ દૃષ્ટિએ જોતા, ઓડિટ અહેવાલમાં હોય કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨ દ્વારા હોય, કંઈ નવી વાત કહેવામાં આવી નથી. જે પ્રશ્ન ઊભો થયો છે તે નાણાકીય અસરનો પ્રશ્ન છે અને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભોની ચુકવણી કરતી વખતે યોગ્ય ચકાસણી અને પ્રમાણનની આવશ્યકતા હતી. ઉક્ત પ્રક્રિયા હાથ ધરવા બદલે, એવું પ્રતિત થાય છે કે, સત્તાધિકારીએ દરેક કેસમાં યોગ્ય ચકાસણી અને પ્રમાણન કર્યા વિના એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભો બંધ કરી દીધા અને સત્તાધિકારીએ પોતાની તરફથી ઉપરોક્ત એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભોની તથા તેમને સ્વીકાર્ય અન્ય લાભોની ચુકવણી પણ બંધ કરી દીધી. અમારા વિચારપૂર્વકના મત મુજબ, તે ઓડિટ અહેવાલનો હેતુ નહોતો. વિપરીત રીતે, તે તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવમાં કરાયેલ શરતના અનુસંધાનમાં હતું.

૧૪. ઉપરોક્ત શાસકીય ઠરાવનો સાર સ્પષ્ટપણે એવો નિર્ધારિત કરે છે કે નગરપાલિકા સીમાથી ૮ કિ.મી.ના વ્યાસની અંદર નિવાસ કરતાં કર્મચારીઓ તેમના નિવાસના પુરાવા રજૂ કરવા પર ઉપરોક્ત એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભ માટે હકદાર છે. જ્યાં સુધી નિવાસની સુવિધા ઉપલબ્ધ ન હોવાને કારણે નગરપાલિકા સીમાથી બહાર ૮ કિ.મી.ના વ્યાસની અંદર વર્ગીકૃત ગામોમાં નિવાસ કરતાં કર્મચારીઓનો પ્રશ્ન છે, તેમની માંગણીઓનો નિર્ણય કરતી વખતે, પ્રથમ, સક્ષમ પ્રાધિકાર માટે એ ચકાસવું આવશ્યક છે કે સંબંધિત કર્મચારીઓ જે ગામોમાં નિવાસ કરે છે તે ગામો નગરપાલિકા સીમાની સૂચિત શહેરી સમૂહીકરણ વિસ્તારમાં આવે છે કે કેમ અને સંબંધિત કર્મચારીઓ તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના શાસકીય ઠરાવમાં નિર્ધારિત શરતો પૂર્ણ કરે છે અને સંતોષે છે કે કેમ.

૧૫. પરિણામે, આ અપીલ અંશતઃ મંજૂર થાય છે. સામાવાળા ક્રમાંક ૨ – તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૮.૪.૧૯૮૬ના રોજ પસાર કરાયેલ વિવાદિત આદેશ, જેના દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષકોને મંજૂર કરાયેલ ઊંચા પગારધોરણના લાભોના બાકી ચૂકવણાં, જે હજી સુધી ચૂકવાયેલા નથી અને પી.આર.સી.ના અંતિમીકરણ સુધી ચૂકવવાના નથી, તે બંધ રાખવાનો તેમજ તા. ૧.૧.૧૯૮૬થી પ્રાથમિક શિક્ષકોને ચૂકવવામાં આવતા એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ની રકમની વસૂલાત કરવાનો અને તે અંગેની વસૂલાતનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, તે રદ કરવામાં આવે છે. તેથી, કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લઈને અને મોટી સંખ્યામાં

કર્મચારીઓના હિતો સંકળાયેલા હોવાથી, સામાવાળાઓ માટે નીચે મુજબના નિર્દેશો આપવું યોગ્ય ગણીએ છીએ.

(૧) ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગ દ્વારા તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના રોજ જારી કરાયેલા સરકારના ઠરાવ હેઠળ આવશ્યક હોય તેવી ચકાસણી અને પ્રમાણ સામાવાળાઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે અને સંબંધિત કર્મચારીઓને તેમના દાવાની વાસ્તવિકતા તથા એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. મેળવવાના તેમના હકને સાબિત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.

(૨) એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના ચૂકવણાં કરતી વખતે નાણાકીય અસર સંકળાયેલી હોવાથી, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓને વધુમાં એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે નગરપાલિકાની હદથી ૮ કિ.મી.ના વ્યાસક્ષેત્રમાં કયા ગામો આવે છે તે બાબતે નિયંત્રણ સત્તાધિકારી પાસેથી નિશ્ચિત કરે, કારણ કે ઓડિટ અહેવાલ સાથે રજૂ કરાયેલ ગામોની યાદી તથા સામાવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરાયેલ યાદીમાં ભિન્નતા દેખાય છે.

(૩) ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ, સામાવાળા સત્તાવાળાઓને આદેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓ સંબંધિત કર્મચારીઓ, જેમણે ગુજરાત સરકારના વિત્ત વિભાગના તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકાર ઠરાવમાં નિર્ધારિત માપદંડો પૂર્ણ

કર્યા હોય, તેમના એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભોની હકદારી અંગે નિર્ણય કરે.

(જ) સામાવાળાઓને આ આદેશની નકલ પ્રાપ્ત થયેલી તારીખથી ત્રણ મહિનાની અવધિમાં ઉપરોક્ત દિશાનિર્દેશોનું પાલન કરવા આદેશ આપવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત દિશાનિર્દેશોને આધીન રહી, અત્રે ઉપર દર્શાવેલ ઉપરોક્ત હદ સુધી અપીલ આંશિક રીતે મંજૂર ઠરે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

ઉપરોક્ત આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, નાગરિક

અરજીઓ ટકી રહેતી નથી અને તેથી તે મુજબ તેમનો નિકાલ કરવામાં આવે છે।

(વી.એમ. સાહાઈ, ન્યાયમૂર્તિ)

(આર.પી. ધોળરિયા, ન્યાયમૂર્તિ.)

પઠાણ

Translation of this judgment is provided by M/s Hyperlink
E-Solutions Pvt. Ltd.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all

practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.